

Çukurova Kalkınma Ajansı

HAZIR GİYİM ve KONFEKSİYON RAPORU

2012

Çukurova Kalkınma Ajansı

HAZIR GİYİM ve KONFEKSİYON

Araştırma Raporu

2012 / 02

Hazırlayan:

Gül AYDOĞDU

(Uzman)

“Bu rapor, hazırlayan uzmanın ilgili konuda yapmış olduğu genel değerlendirmeleri içermekte olup, Çukurova Kalkınma Ajansı'nı kurumsal olarak bağlayıcı değildir”

İÇİNDEKİLER

1	“Tekstil”, “Hazır Giyim ve Konfeksiyon” Sektörüne Genel Bakış.....	4
2	Türkiye’de Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü.....	6
2.1	Tekstil ve Hazır Giyimde Türkiye’nin Avantajları:.....	14
2.2	Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektöründe Kapasite Kullanım Oranı.....	16
3	TR62 Çukurova Bölgesinde Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü.....	17
4	Tekstil ve Hazır Giyim Sektöründe İstihdam.....	28
5	Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü Genel Değerlendirme.....	29
6	Ekler.....	31
6.1	Yoğunlaşma Endeksi.....	31
6.2	Dış Ticaret Rekabet edebilirlik Göstergesi (DTRG).....	32
7	KAYNAKÇA.....	33

ŞEKİLLER:

Şekil 1: Türkiye Temel Ürün Grupları İtibariyle Türkiye'nin Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı.....	7
Şekil 2: Türkiye Giyim Eşyası İhracat, İthalat ve İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (\$).....	8
Şekil 3: 2008-2011 Türkiye-Ülkeler Arası Giyim Eşyası Dış Ticareti.....	9
Şekil 4: Türkiye İmalat Sanayii, Tekstil Ürünleri İmalatı ve Giyim Eşyası İmalatında Yıllara Göre Kapasite Kullanım Oranları.....	17
Şekil 5: 2011 Türkiye İller bazında Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı.....	20
Şekil 6: TR62 Çukurova Bölgesi Giyim Eşyası İhracat, İthalat ve İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (\$).....	21
Şekil 7: Adana 2011 Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü En Fazla İhracat Yapılan Ülkeler (\$).....	24
Şekil 8: Mersin 2011 Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü En Fazla İhracat Yapılan Ülkeler.....	25

Tablolar:

Tablo 1: Dünya'da en çok Tekstil İhracatı ve İthalatı Yapan İlk 10 Ülke.....	5
Tablo 2: Dünya'da en çok Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı ve İthalatı Yapan İlk 10 Ülke.....	5
Tablo 3: Türkiye Geneli İhracatta Hazır Giyim ve Konfeksiyon (1000\$).....	7
Tablo 4: İhracatçı Birlikleri Bazında Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı(1000\$).....	10
Tablo 5: Türkiye Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü İhracat Yapılan Başlıca Ülkeler(1000\$).....	11
Tablo 6: Türkiye Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü İthalat Yapılan Başlıca Ülkeler(\$).....	12
Tablo 7: Türkiye Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü En Fazla İhraç Edilen Ürün Grupları (\$).....	13
Tablo 8: Türkiye Tekstil, Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörlerinde Kapasite Kullanım Oranları.....	16
Tablo 9: Türkiye İller bazında Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı(1000\$).....	19
Tablo 10: Düzey-2 Bölgeleri Giyim Eşyası İhracat ve İthalatı (\$).....	20
Tablo 11: Adana Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü En Fazla İhraç Edilen Ürün Grupları (\$).....	22
Tablo 12: Mersin Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü En Fazla İhraç Edilen Ürün Grupları (\$).....	23
Tablo 13: Adana Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü En Fazla İhracat Yapılan Ülkeler (\$).....	24
Tablo 14: Mersin Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü En Fazla İhracat Yapılan Ülkeler (\$).....	25
Tablo 15: Adana ve Mersin İlleri Faaliyete Göre Firma Sayıları.....	27
Tablo 16: TR62 Çukurova Bölgesi'nin Tekstil Ürünleri İmalatında Çalışan Sayısı Oranına Göre Düzey-2 Bölgeleri İçindeki Yeri.....	28
Tablo 17: TR62 Çukurova Bölgesi'nin Giyim Eşyası İmalatında Çalışan Sayısına Göre Düzey-2 Bölgeleri İçindeki Yeri.....	29

1 “Tekstil”, “Hazır Giyim ve Konfeksiyon” Sektörüne Genel Bakış

Tarih boyunca Dünya’da en büyük gelir getirici sektörlerden biri “tekstil ve hazır giyim sanayii” olmuştur. Nitekim sektör, bugün önemli sanayileşmiş ülkelerden İngiltere, Kuzey Amerika ve Japonya’da erken sanayileşme dönemlerinde önemli ölçüde rol oynamıştır. Ancak 1970’lerden bu yana tekstil ürünleri üretimi ve ihracatının gelişmiş ülkelere kaymış olduğu görülmektedir. Örneğin üretim maliyetlerinin yükselmesi ve istihdamda görülen kısıtlar nedeniyle Japon tekstil ve hazır giyim firmalarının üretim yatırımlarını 1970’lerde Asya ülkelerine yönlendirdikleri bilinmektedir. Bu akımın etkisi ile Hong Kong, Güney Kore ve Tayvan, Japonya’nın ardından, tekstil ve hazır giyim sanayinin ana ihracat kalemi haline gelmesi ile Asya’nın yeni sanayileşen ülkeleri konumuna yükselmişlerdir. Bu ülkeler ile birlikte, Bangladeş ve Endonezya gibi az gelişmiş ülkeler düşük işgücü maliyetlerini bir rekabet gücüne dönüştürerek küresel pazarlarda yer almaya başlamışlardır.

1980’lerden itibaren hız kazanan küreselleşme eğilimi tekstil ve hazır giyim sanayinde ticaret akışını hızlandırmış, son 30 yıl içerisinde yaklaşık olarak sektörün toplam kapasitesinin yarısı gelişmiş ülkelere kaymıştır. Doğal olarak sektör, günümüzde en fazla “küreselleşmiş endüstrilerden” biri olarak anılmaktadır.

Tekstil ve hazır giyim sektöründe küreselleşme, bir hazır giyim ürününün New York’ta tasarlanması, Kore’de imal edilen, Hong Kong’da kesilen bir kumaşın kullanılarak Çin’de üretilmesi ve İngiltere’de dağıtılması anlamına gelmektedir. Bu nedenle artık üreticiler sadece ülke içindeki duruma göre strateji belirlemek ile kalmamakta, küresel şartları da hesaba katmaktadırlar.

Günümüzde büyük oranda iş gücündeki maliyetlerin şekillendirdiği tekstil ve hazır giyim sektörü, dünya genelinde daha çok sosyal açıdan az gelişmiş ülkelerin ekonomilerinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Çin, Bangladeş, Hindistan, Hong Kong, Endonezya gibi iş gücü maliyetlerinin çok düşük olduğu ülkeler sektörün imalat kısmında ilk sıralarda yer almaktadırlar. Konumu itibarıyla Avrupa perakende şirketlerinin tercih sebebi olan Türkiye’nin ise rekabet içinde olduğu sınıf bu ülkelere oldukça farklıdır. Yurt içinde kaliteli işlerin ortaya konulması ve maliyetlerin Avrupa imalatına oranla çok daha düşük olması ülkemizi daha üst bir seviyeye taşımış, saygın perakende şirketlerinin güvenerek iş ortamı yakaladığı bir pozisyona gelmesini sağlamıştır.

Tablo 1: Dünya’da en çok Tekstil İhracatı ve İthalatı Yapan İlk 10 Ülke

SIRA	ÜLKE	TEKSTİL İHRACAT MİKTARI (\$)	PAY	SIRA	ÜLKE	TEKSTİL İTHALAT MİKTARI (\$)	PAY
1	ÇİN	76.900.205.562	30,6	1	ABD	23.375.438.561	8,8
2	ALMANYA	13.766.178.027	5,5	2	ÇİN	17.667.196.091	6,6
3	İTALYA	12.957.236.000	5,2	3	ALMANYA	12.535.425.053	4,7
4	HİNDİSTAN	12.872.000.000	5,1	4	HONGKONG	11.265.398.082	4,2
5	ABD	12.167.791.733	4,8	5	İTALYA	8.453.932.578	3,2
6	HONGKONG	11.307.325.705	4,5	6	FRANSA	7.465.732.905	2,8
7	G.KORE	10.968.000.000	4,3	7	JAPONYA	7.196.134.559	2,7
8	TAYVAN	9.753.000.000	3,9	8	BİRLEŞİK KRALLIK	6.663.929.983	2,5
9	TÜRKİYE	8.963.669.627	3,5	9	TÜRKİYE	6.539.559.000	2,4
10	PAKİSTAN	7.847.679.850	3,1	10	VİETNAM	5.992.206.254	2,2
*	DÜNYA	250.652.446.481	100	*	DÜNYA	265.242.960.351	100

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü/2010

Tablo 2: Dünya’da en çok Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı ve İthalatı Yapan İlk 10 Ülke

SIRA	ÜLKE	HAZIR GİYİM İHRACAT MİKTARI (\$)	PAY	SIRA	ÜLKE	HAZIR GİYİM İTHALAT MİKTARI (\$)	PAY
1	ÇİN	129.838.468.047	40	1	ABD	81.942.410.936	22,3
2	HONG KONG	24.048.955.252	6,8	2	ALMANYA	31.711.423.261	8,6
3	İTALYA	19.976.931.682	5,7	3	JAPONYA	26.866.845.157	7,3
4	ALMANYA	16.978.090.496	4,8	4	FRANSA	21.708.048.839	5,9
5	BANGLADEŞ	15.660.042.312	4,4	5	BİRLEŞİK KRALLIK	20.775.637.570	5,6
6	TÜRKİYE	12.760.244.840	3,6	6	HONG KONG	16.644.654.778	4,5
7	HİNDİSTAN	11.246.000.000	3,2	7	İTALYA	15.967.700.633	4,3
8	VİETNAM	10.839.144.454	3	8	İSPANYA	13.815.071.726	3,7
9	FRANSA	9.953.804.474	2,8	9	HOLLANDA	9.590.835.079	2,6
10	BELÇİKA	7.928.430.357	2,2	10	KANADA	8.309.456.528	2,2
*	DÜNYA	351.464.114.792	100	*	DÜNYA	367.388.842.164	100

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü /2010

Tekstil ve Hazır Giyim Sektörleri birbirleriyle doğrudan ilişkili sektörler olduğundan her dönem, durum ve gelişimleri paralellik göstermiştir. Yukarıdaki Tablo1 ve Tablo2’de WTO’nun 2010 verilerine göre tekstil ihracatında Çin’in, tekstil ithalatında ise ABD’nin en yüksek paya sahip olduğu görülmektedir.

Hazır giyim ve konfeksiyon ihracat ve ithalatında yine Çin ve ABD’nin ilk sıralarda yer aldıkları, Türkiye’nin ise hazır giyim ve konfeksiyon sektörü ihracat sıralamasında dünya ülkeleri arasında 6. sırada yer aldığı görülmektedir. Hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe Amerika’nın en büyük Pazar olduğu anlaşılmaktadır.

Tekstil sektöründe ve hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe talep, nüfus artışı, iktisadi büyüme, harcanabilir gelirdeki artış, şehirleşme ve modadan etkilenmektedir. Sektörde kotaların olmadığı bir rekabet

ortamı da göz önüne alındığında dünya tekstil ve hazır giyim ticaretinin yukarıdaki değişkenlere bağlı olarak önemli oranda büyüyeceği değerlendirilmektedir.

Dünyanın ikinci büyük pamuk üreticisi Hindistan, son dönemde pamuk üretiminde düşüş kaydetmesi sebebiyle Hindistan'ın birçok bölgesinde yurtdışına pamuk satışını yasaklayarak pamuk ihracatını durdurmuştur. Yapılan açıklamanın ardından yükselen pamuk fiyatları piyasada tedirginlik yaratmıştır. Dünya üretiminin % 25'ini, toplam küresel ihracatın ise % 18'ini gerçekleştiren Hindistan, Çin'in ardından dünyanın ikinci büyük pamuk üreticisi konumdadır. Hindistan ihracatının yüzde 80'nini de dünyanın en çok pamuk ithal eden ülkesi Çin'e yapmaktadır. Ucuz tekstil ürünleri ihracatında lider olan Çin, yükselen pamuk fiyatlarından olumsuz etkilenebileceği tahmin edilmektedir. Benzer şekilde yüksek pamuk fiyatlarının Türk tekstil sektörüne etkisi de yakından takip edilmelidir.

Hindistan'ın bu kararı piyasada tepki ile karşılanmış, Hindistan Dış Ticaret Direktörü, bu kararın Hintli tekstil üreticilerini korumak ve yurtiçi arzını garantilemek amacıyla alındığı açıklamasında bulunmuştur. Yapılan açıklamanın ardından vadeli pamuk kontratı 92,23 dolara kadar yükselmiştir. Yüzde 4,5 değer kazanan pamuk kontratı, günlük yüksek sınır değerine kadar erişmiş ve işlemler durdurulmuştur.

Ortadoğu pazarında ise tekstil ve hammaddeleri ihracatında başlıca Türkiye pazarlarından biri olan, bölge ülkelerine yapılan ihracatta önemli geçiş bölgesi olan İran, sıkıntılı bir dönem içindedir. Birleşmiş Milletler' in yaptırımları, ABD'nin yaptırımları ve AB ülkelerinin İran'dan petrol alımlarını durduracaklarını açıklamaları İran ekonomisini olumsuz etkileyeceği beklenmektedir. Yine İran'ın ulusal para birimi riyalin, dolar ve Euro karşısında değer kaybetmesi, dolayısıyla İranlı alıcıların indirim talep etmeleri ihracat sektörleri için olumsuz bir durum sergilemektedir.

Yine Ortadoğu grubundaki Suriye tarafından Serbest Ticaret Antlaşması'nın askıya alınması, Türkiye'den yapılan ihracatlara %30 oranında ek gümrük vergisi uygulamasının tekstil ve hammaddeleri ihracatında da sert düşüşe sebep olacağı tahmin edilmektedir.

Ayrıca Yunanistan'da ki borç krizinin ardından İtalya'nın da yüksek oranlı borçları sebebiyle krize girebileceği yönündeki tahminler Euro Bölgesi'nin ekonomik geleceği bakımından endişe uyandırmaktadır. Dolayısıyla AB ülkeleri ile gerçekleştirilen dış ticaretin bu durumdan etkileneceği düşünülmektedir.

Diğer yandan tekstil ve hazır giyim sektörünün küresel çapta önemli tedarikçisi Çin'in bu sektördeki ihracatının, Avrupa'da yaşanan borç krizinden dolayı olumsuz etkilendiği bilinmektedir. AB'de yaşanan ekonomik sorunlar, AB'den gelen siparişlerin azalmasına dolayısıyla maliyetlerin yükselmesine neden olmuştur. Bu durum Avrupalı müşterilerin daha düşük fiyatlarla sipariş vermelerine, siparişlerini azaltmalarına yol açmış ve Çin tekstil ve hazır giyim üreticilerini zor durumda bırakmıştır.

2 Türkiye'de Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü

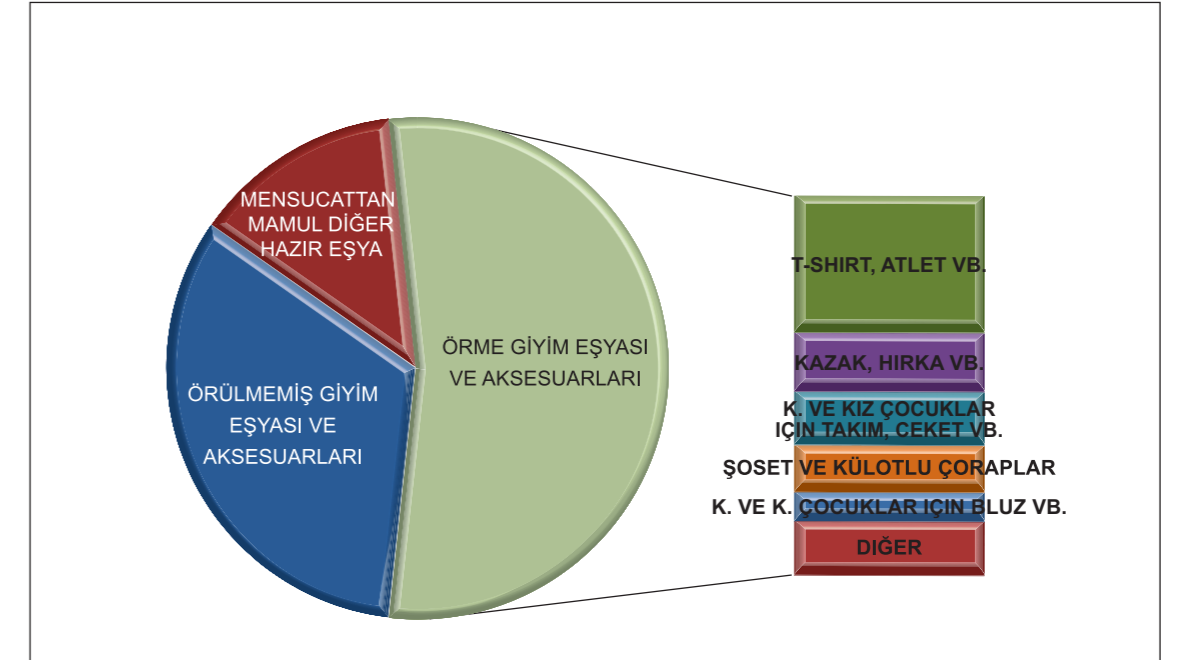
Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) tarafından açıklanan verilere göre, 2011 yılında hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı, 2010 yılına kıyasla %11'lik bir artışla 16.1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılında hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı 14.6 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. 113.8 milyar dolar olarak gerçekleşen aynı dönem Türkiye Geneli ihracatındaki payı % 13 iken, bu oran 2011 yılında % 12'dir.

Tablo 3: Türkiye Geneli İhracatta Hazır Giyim ve Konfeksiyon (1000\$)

	2010	PAY %	2011	PAY %	DEĞİŞİM ('11/'10)
Hazır Giyim ve Konfeksiyon	14.622.591	13	16.186.506	12	11
Türkiye Geneli İhracatı	113.883.219	100	134.571.338	100	18

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

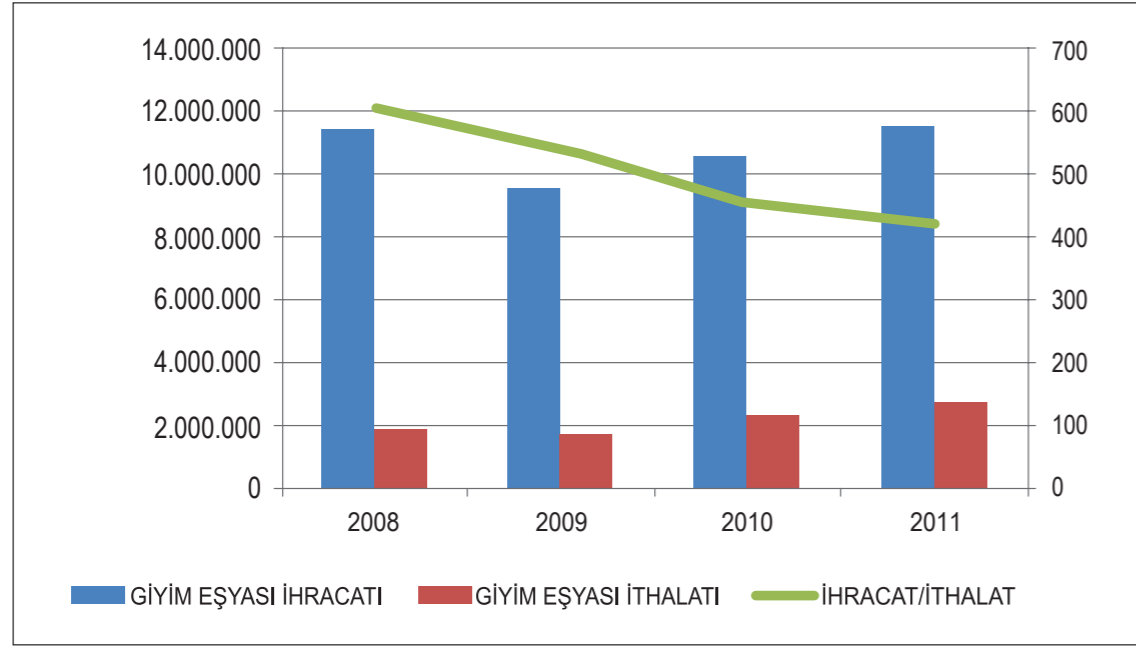
Şekil 1: Temel Ürün Grupları İtibariyle Türkiye'nin Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları/Ocak 2012

Şekil1'de İBK'na göre Hazır Giyim ve Konfeksiyon sektörünün 3 ana bölüme ayrıldığı, en büyük ihracat payına ise %53 ile "örme giyim eşyası ve aksesuarları sektörünün" sahip olduğu görülmektedir. Örme giyim eşyası ve aksesuarları ihracatının ise kendi içinde dağılımına bakıldığında %36 ile "t-shirt, atlet vb." ihracatının 1. sırada yer aldığı, bunu %16 ile "kazak, hırka, yelek ve benzerlerinin" takip ettiği, "kadın ve kız çocuklar için takım, ceket, elbise, etek, pantolon, tulum, şort vb." ihracatının ise %14 ile 3. sırada görülmektedir.

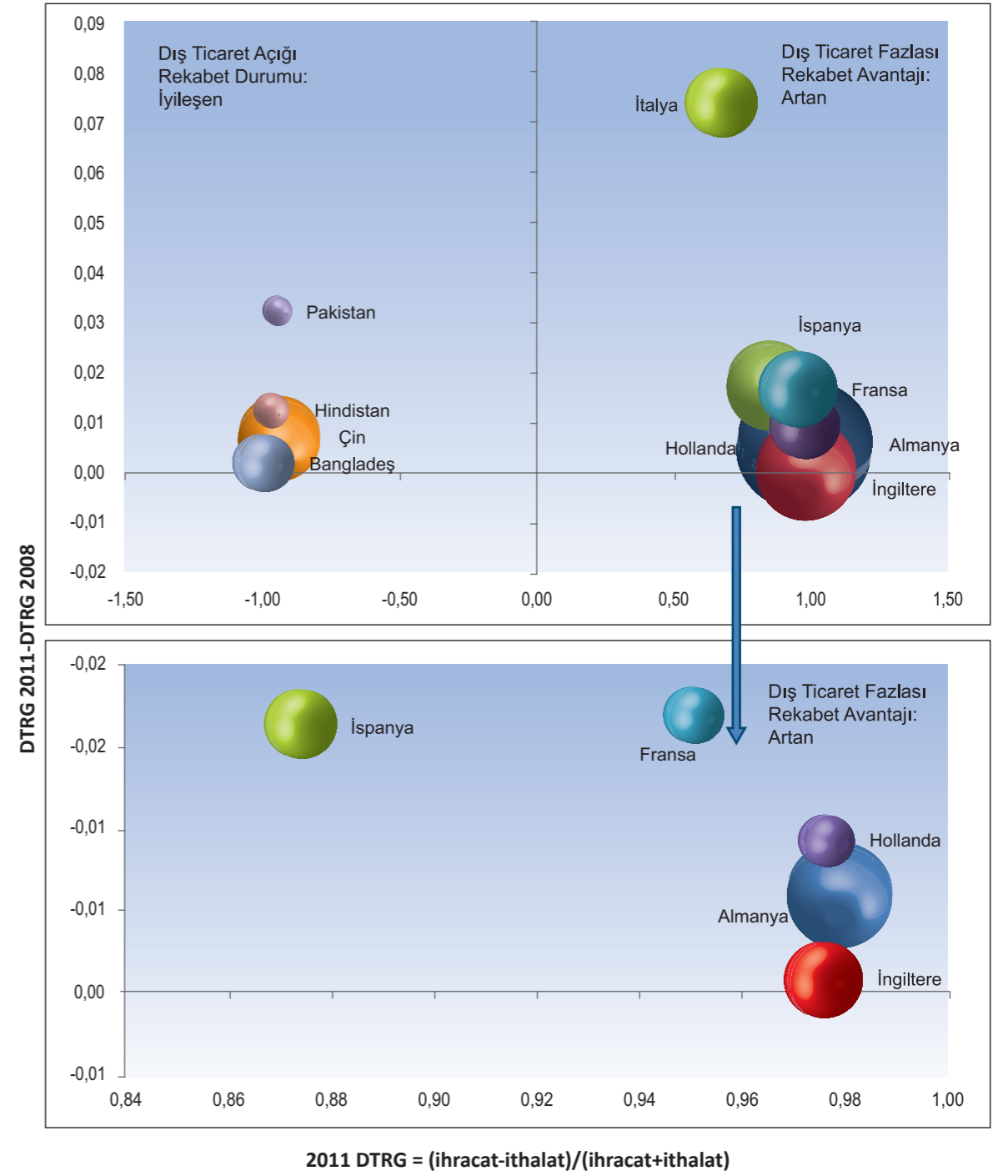
Şekil 2: Türkiye Giyim Eşyası İhracat, İthalat ve İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (\$)

Kaynak: TÜİK

Şekil 2'de 2008-2011 döneminde Türkiye'nin toplam giyim eşyası dış ticaret verileri incelendiğinde ise 2009 yılında sektörde hem ihracat miktarında hem de ithalat miktarında ani bir düşüş gerçekleştiği dikkati çekmektedir. Bu düşüşün 2008 yılında yaşanan ekonomik krizden kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca 4 yıllık dönemde her ne kadar ihracat miktarı tekrardan artan bir seyir izlese de sektörde ihracatın ithalat karşılama oranının düşme eğiliminde olduğu gözlemlenmektedir.

Şekil 3: : Türkiye giyim eşyası dış ticaretinde ülkeler bazında rekabet durumu (2008-2011)

Kaynak: TÜİK 2008,2011

Şekil 3'de 2008 yılından bu yana Türkiye'nin giyim eşyası ithalat ve ihracat miktarlarındaki dönemsel değişim incelenmiştir. Buna göre yatay eksen Türkiye'nin diğer ülkelerle gerçekleşen ihracat ile ithalatının farkının, toplam dış ticaret hacmine oranını göstermektedir. Dikey eksen ise aynı oranın 2008-2011 yılları arasındaki farkını yani değişimi göstermektedir. Kürelerin büyüklüğü ise 2011 yılındaki toplam dış ticaret hacmini belirtmektedir.

Buna göre 2008-2011 yılları arasında giyim eşyası sektöründe Türkiye'nin diğer ülkelerle gerçekleştirdiği dış ticarete ilk 5. sırada yer alan ülkeler ele alındığında eksenin sol tarafında, Pakistan, Hindistan, Çin ve Bangladeş ile rekabet edebilirliğinin arttığı yani iyileştiği anlaşılmaktadır. Ancak yine de Çin ile artan ticaret hacminde, Çin'den yaptığımız ithalat miktarı yüksekliğini korumaktadır. Çin, Bangladeş, Hindistan ve Pakistan ülkeleri ile artan ihracatımıza rağmen bu ülkelerden gerçekleşen ithalatımızda artış göstermeye devam etmektedir. Eksenin sağ tarafına bakıldığında ise İspanya, Fransa, Hollanda, Almanya ve İngiltere ile giyim eşyası sektöründeki dış ticaretin Türkiye'nin lehine olduğu, Türkiye'nin bu ülkelerle rekabet avantajının dönem içinde arttığı anlaşılmaktadır.

Tablo 4: İhracatçı Birlikleri Bazında Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı (1000\$)

BİRLİKLER	2010	PAY %	2011	PAY %	DEĞİŞİM %
İTKİB	11.057.846.318	75,7	12.291.338.065	76	11,2
EİB	1.038.877.146	7,1	1.177.408.485	7,3	13,3
DENİB	1.005.644.512	6,9	1.088.016.103	6,7	8,2
UİB	567.521.305	3,9	632.144.528	3,9	11,4
GAİB	226.430.010	1,6	286.238.535	1,8	26,4
DAİB	364.188.563	2,5	269.935.292	1,7	-25,9
AKİB	189.391.652	1,3	220.568.754	1,4	16,5
İMMİB	89.246.453	0,6	110.529.815	0,7	23,8
İİB	20.320.456	0,1	41.132.738	0,3	102,4
AİB	22.265.783	0,2	24.703.837	0,2	10,9
OAİB	21.019.311	0,1	24.386.133	0,2	16,0
DKİB	4.284.464	0,0	6.007.551	0,0	40,2
KİB	286.872	0,0	1.015.449	0,0	254

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

İhracatçı birlikleri bazında hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı incelendiğinde ise hazır giyim ve konfeksiyon ihracatında, 2011 yılında tablo 4'de görüleceği üzere, en büyük pay İTKİB' e aittir. İTKİB tek başına sektör ihracatından aldığı %76 oranındaki pay ile diğer birlikleri geride bırakmıştır. İTKİB' i %7,3 ile EİB, %6,7 ile DENİB, %3,9 ile UİB izlemektedir.

2010 yılına kıyasla, DAİB haricindeki tüm birliklerin hazır giyim ve konfeksiyon ihracatında artış olduğu gözlenmektedir. İlk 5 sırada yer alan birliklerden en yüksek artış %26,4 oranında GAİB' de kaydedilirken, bu artış İTKİB' de %11,2, EİB' de %13,3, DENİB' de %8,2 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca Adana, Mersin, Kayseri, Karaman ve Hatay illerinin bağlı olduğu, AKİB Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı 2011 yılında 220 milyon dolar olarak kaydedilmiştir. 2010 yılına kıyasla 2011 yılında Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı %16,5 oranında artış göstermiştir. Birlikler arasındaki sıralamada AKİB 7. Sırada yer almaktadır.

Türkiye genelinde hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe ihracat yapılan ülkeler incelendiğinde birinci sırada %25'lik pay ile Almanya yer almaktadır. Almanya'yı sırasıyla, Birleşik Krallık, İspanya, Fransa ve Hollanda izlemektedir. En fazla hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı yapılan ülkeler sıralamasında ilk 20'de yer alanlar arasında, en fazla ihracat artışı yaşanan ülke %85 ile Suudi Arabistan'dır. Aynı grupta sadece Romanya'ya yapılan ihracatta %18 oranında bir düşüş gözlemlenmiştir.

Geçen yıl, 3,6 milyar dolar ihracat rakamıyla yine en büyük pazar payına sahip olan Almanya'da, bu yıl %10 oranında bir artış yaşamıştır. İspanya en fazla pazar payına sahip üçüncü ülke olup, 2011 yılındaki payı %9'dur. 2011 yılında ülkeye yapılan ihracatta bir önceki yıla kıyasla, %21 oranında artış gerçekleşmiştir.

Tablo 5: Türkiye Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü İhracat Yapılan Başlıca Ülkeler(1000\$)

ÜLKE	2010 DEĞER	2011 DEĞER	2011 PAY %	2010/2011 DEĞİŞİM %
ALMANYA	3.612.746.841	3.979.216.598	25	10
BİRLEŞİK KRALLIK	2.058.979.128	2.082.836.893	13	1
İSPANYA	1.164.597.849	1.409.636.279	9	21
FRANSA	1.189.880.976	1.286.319.273	8	8
HOLLANDA	718.773.079	875.974.478	5	22
İTALYA	727.306.882	852.975.541	5	17
DANİMARKA	436.384.066	464.453.433	3	6
BİRLEŞİK DEVLETLER	420.442.714	442.426.895	3	5
BELÇİKA	399.667.068	425.158.632	3	6
RUSYA	283.928.767	320.286.789	2	13
İSVEÇ	278.055.936	290.023.199	2	4
İRAK	207.937.581	273.509.507	2	32
SUUDİ ARABİSTAN	94.825.726	175.787.974	1	85
POLONYA	114.532.998	168.525.857	1	47
ROMANYA	198.818.058	162.237.485	1	-18
İSRAİL	134.188.546	158.709.858	1	18
AVUSTURYA	143.402.666	150.044.125	1	5
İSVİÇRE	130.374.260	143.346.729	1	10
ÇEK CUMHURİYETİ	117.663.306	138.165.110	1	17
UKRAYNA	76.964.938	131.316.259	1	71
DİĞER	2.097.851.463	2.242.544.631	14	7

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

Tablo 6: Türkiye Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü İthalat Yapılan Başlıca Ülkeler(\$)

ÜLKE	2010 DEĞER Ocak-Kasım	2011 DEĞER Ocak-Kasım	2011 PAY %	2010/2011 DEĞİŞİM %
ÇİN	854.277.511	1.090.774.176	36,8	28
BANGLADEŞ	583.212.420	658.864.986	22,3	13
HİNDİSTAN	147.128.806	174.365.742	5,9	19
İTALYA	113.416.166	138.518.352	4,7	22
VIETNAM	64.300.494	84.848.426	2,9	32
SRI LANKA	92.846.639	71.649.548	2,4	23
PAKİSTAN	56.042.418	67.339.525	2,3	20
MISIR	44.600.268	66.393.100	2,2	49
İSPANYA	46.301.101	56.746.111	1,9	23
ENDONEZYA	36.007.005	46.879.928	1,6	30
FAS	36.307.565	41.404.212	1,4	14
ALMANYA	32.506.932	36.986.554	1,2	14
BULGARİSTAN	19.015.053	27.568.883	0,9	45
KAMBOÇYA	14.942.817	25.534.261	0,9	71
ROMANYA	15.335.519	25.472.013	0,9	66
İLK 15 ÜLKE	2.156.240.714	2.613.255.817	88,3	21
GENEL TOPLAM	2.450.979.795	2.960.665.712	100,0	21
İLK 15 ÜLKENİN PAYI%	88	88	*	*

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi/Ocak 2012

Türkiye genelinde hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe ihracat yapılan ülkeler incelendiğinde ise sektörde en fazla ithalat yaptığımız ülkenin Çin olduğu, Çin'i %22,3 oranı ile Bangladeş'in takip ettiği görülmektedir. Ayrıca 2010 yılı Kasım ayından, 2011 yılı Kasım ayına kadar geçen bir yıllık dönem de Kamboçya ve Romanya'dan yapılan ithalat miktarındaki artışlar dikkat çekmektedir.

Türkiye geneli hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe en fazla ihrac edilen ürün grupları sıralamasında, "bayan dış giyim" %52 ile ilk sırada yer almaktadır. Bu grubu, % 20 ile bay dış giyim, % 8 ile pamuklu ev tekstili, % 8 ile giyim aksesuarları izlemektedir.

Sektörde ihracat yapılan başlıca ürün gruplarının ihracat artışları incelendiğinde, 2010 yılına kıyasla 2011 yılında en yüksek artışın %201 oranında "yünlü ev tekstil" olduğu görülmektedir. Ayrıca bayan dış giyimde %9, bay dış giyimde %11, pamuklu ev tekstilinde %12, giyim aksesuarlarında %11 oranında ihracat artışı meydana gelmiştir.

Tablo 7: Türkiye Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü En Fazla İhraç Edilen Ürün Grupları (\$)

ÜRÜN GRUPLARI	2010 DEĞER	2011 DEĞER	2011 PAY %	2010/2011 DEĞİŞİM %
BAYAN DIŞ GIYİM	7.650.176.969	8.363.109.061	52	9
BAY DIŞ GIYİM	2.870.642.455	3.197.766.116	20	11
EV TEKSTİLİ	1.130.786.836	1.265.472.681	8	12
GIYİM AKSESUARLARI	1.136.180.697	1.265.216.727	8	11
DİĞER HAZIR EŞYA (ÇADIR VB.)	409.857.081	498.234.038	8	22
PAMUKLU YATAK KIYAFETLERİ	311.467.005	320.696.788	2	3
BAY İÇ GIYİM	235.065.509	276.565.985	2	18
SUNİ-SENTETİK EV TEKSTİLİ	240.028.791	269.662.529	2	12
BAYAN İÇ GIYİM	173.718.109	171.371.312	1	-1
BEBE GIYİMİ VE EŞYASI	120.987.635	145.430.034	1	20
DİĞER EV TEKSTİLİ	129.024.960	141.027.826	1	9
YÜNLÜ (EV TEKSTİLİ)	28.273.579	85.143.667	1	201
SUNİ-SENTETİK YATAK KIYAFETLERİ	68.087.169	67.080.594	0	-1
SUNİ VE SENTETİK SPOR VE YÜZME KIYAFETLER	48.999.267	44.605.491	0	-9
PAMUKLU (SPOR VE YÜZME KIYAFETLERİ)	30.209.623	40.157.877	0	33
YÜNLÜ YATAK KIYAFETLERİ	9.699.578	9.943.688	0	3
DİĞER YATAK KIYAFETLERİ	6.597.731	6.779.074	0	3
DİĞER SPOR VE YÜZME KIYAFETLERİ	7.500.893	5.339.088	0	-29
YÜNLÜ (SPOR VE YÜZME KIYAFETLERİ)	18.961	11.675	0	-38
TOPLAM	14.622.591.846	16.186.506.251	100	11

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

Türkiye'den 180'in üzerinde ülkeye hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı yapılmaktadır. İhracatın dolar bazında yüzde 80'i, 27 AB ülkesine yönelmiş olmakla birlikte, pazar çeşitlendirmesi faaliyetleri, ihracatçı birliklerinin sanayicileri yeni hedef pazarlara yönlendirme çalışmaları ve bu doğrultuda ticaret heyeti ve fuar gibi etkinlikleri devam etmektedir.

Genel olarak ele alındığında 2010 yılında küresel ekonomik krizin olumsuz etkilerinin azalması, dünyanın en büyük ekonomilerinde ve genel anlamda piyasalarda hâkim olan olumlu hava ile tekstil ve hazır giyim sektöründe de durum düzelmeye başlamıştır. Ayrıca, başta Çin ve Bangladeş olmak üzere hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe büyük üretici durumundaki ülkelerde meydana gelen işgücü problemleri ve ücretlerin artışı (dolayısıyla maliyetlerin artışı), AB ve ABD kaynaklı siparişlerin ülkemize yönelmesini sağlamıştır. Diğer yandan Türkiye'nin en büyük pazarı olan AB'de birçok üye ülkenin kamu borçları nedeniyle önemli ekonomik sıkıntıları bulunmaktadır. Bu durum bir anlamda iç pazarın da daralmasına neden olabilmektedir. Sektörün ihracatındaki devamlılığın sürdürülebilmesi için,

- AB pazarlarındaki daralma eğilimini telafi etmek,
- Alternatif pazarların yaratılması çok önemlidir.

Başta Rusya olmak üzere BDT (Bağımsız Devletler Topluluğu; Azerbaycan, Beyaz Rusya, Kazakistan, Kırgızistan, Moldova, Rusya, Tacikistan, Ukrayna, Özbekistan, Ermenistan) bölgesindeki ülkeler ile yakın komşu ülkelerin pazarlarına yönelik, firmaların yoğun arayışları ve ihracatçı Birliklerinin Ortadoğu, komşu ülkeler, Çin, Asya ve Afrika'da çeşitli pazarlara yönelik çalışmalarına ve girişimlere devam edilmektedir. Pazar çeşitlendirmesinin yanı sıra,

- Yenilikçi ürün ve üretim metotlarına yönelmek,
- Hazır giyim ve konfeksiyon sektörü yüksek katma değerli, teknolojik ürünler üretmek,
- Tasarım altyapısını geliştirilmek gerekmektedir. Bu açıdan Ar-Ge departmanları büyük önem taşımaktadır.

2.1 Tekstil ve Hazır Giyimde Türkiye'nin Avantajları:

Dünyanın önemli hazır giyim ve konfeksiyon ihracatçı ülkeleri arasında yer alan Türkiye'nin göz ardı edilemez rekabet üstünlükleri bulunmaktadır. Bunlar:

*Hammadde Açısından Zenginlik: Türkiye, dünyanın en büyük 7. pamuk üreticisi konumundadır. Türk pamuğunun yaklaşık % 30'u yüksek kaliteli ve uzun elyafıdır. Sentetik iplik kapasitesi de dikkate değer büyüklüktedir.

- Eğitimli ve Kalifiye İnsan Kaynağı,
- Büyük Pazarlara Coğrafi Yakınlık,
- Gelişmiş Hazır Giyim Yan Sanayii,
- Hızlı Moda Yapabilmek,
- Ürün Çeşitliliği,
- Gelişmiş Tekstil Terbiye Sanayii,
- Yaratıcılık,
- Avrupa Birliği Teknik Mevzuatına Uyum,
- Çalışanların Sosyal Koşulları Konusunda Hassasiyet,
- Kalite, Sağlık ve Çevreye Verilen Önem,
- Kalite Kontrol ve Test Laboratuvarları,
- AB ile Gümrük Birliği ve çok sayıda ülke ile Serbest Ticaret Anlaşmaları şeklindedir.

Ancak bu özelliklerin bazı noktalarda yetersizliği ve eksikliği göz ardı edilmemelidir. Ülkemiz son yıllarda hazır giyim ve konfeksiyon ticaretinde "organizatör ülke" olma yolunda önemli mesafeler almıştır. Zira, 2005 yılında dünya çapında hazır giyim ve konfeksiyon ticaretinde miktar kısıtlamalarının kalkması ile ticarete dengeler değişmiş, Asya ve Uzakdoğu ülkeleri ucuz hammadde ve işçilik gibi avantajları sayesinde bir çok pazarda hakim konuma gelmişlerdir.

Türkiye bu koşullarda özellikle Uzakdoğu ülkeleri ile rekabetçi kalabilmeyi, rekabet üstünlüklerinin yanı sıra "organizatör ülke" olma yoluna giderek başarabilmiştir. Diğer yandan, sektörde tasarım kabiliyetinin oldukça gelişmesi, dünya çapında tanınan moda tasarımcılarının yetişmesi, yerli markalar yaratılması, bu markaların uluslararası pazarlarda ustaca pazarlanması, dağıtım kanallarının daha etkin kullanılması, yurtdışında mağazalar açılarak perakende piyasalarına nüfuz edilmesi, dünyanın en büyük ve önemli pazarlarından AB ülkelerine coğrafi yakınlık avantajının kullanılması ve "hızlı moda" yapan bir ülke konumuna gelinmesi, rekabet gücünü korumaya hizmet eden önemli faktörler olmuştur.

Türkiye'de istihdam deposu olarak bilinen tekstil ve hazır giyim sektörü 2008 yılında ekonomik kriz nedeniyle büyük zarar görmüştür. 2010 yılında toparlanmayı başaran ve yeniden harekete geçen sektör, dünya ekonomisinde ortaya çıkan iyileşme, Çin ve Bangladeş pazarlarında iş gücü maliyetlerindeki ortaya çıkan artışla birlikte avantaj yakalamıştır. Ayrıca hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün, yeni pazar arayışları devam ederken, önümüzdeki dönemlerde kapanan 6 bin işyerinin yeniden açılması beklenmektedir.

2.2 Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektöründe Kapasite Kullanım Oranı

Hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün 2011 yılındaki ihracat performansı değerlendirilirken, kapasite kullanım oranları da göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 8: Türkiye Tekstil, Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörlerinde Kapasite Kullanım Oranları

YILLAR	Tekstil Ürünleri İmalatında Kapasite Kullanım Oranı %	Yıllık Değişim %	Giyim Eşyası İmalatında Kapasite Kullanım Oranı %	Yıllık Değişim %
2000	79,4	*	82,7	*
2001	76,2	-4,0	79,0	-4,5
2002	82,5	8,3	84,1	6,5
2003	81,0	-1,8	84,7	0,7
2004	80,4	-0,7	83,5	-1,4
2005	80,8	0,5	81,7	-2,2
2006	80,6	-0,2	82,5	1,0
2007	81,5	1,1	83,6	1,3
2008	75,7	-7,1	80,2	-4,1
2009	67,5	-10,8	67,3	-16,1
2010	80,1	18,7	78,0	15,9
2011	76,5	-4,5	76,4	2,05
2012 OCAK	75,2	*	76,1	*
2012 ŞUBAT	75,2	*	76,6	*
2012 MART	75,3	*	76,5	*

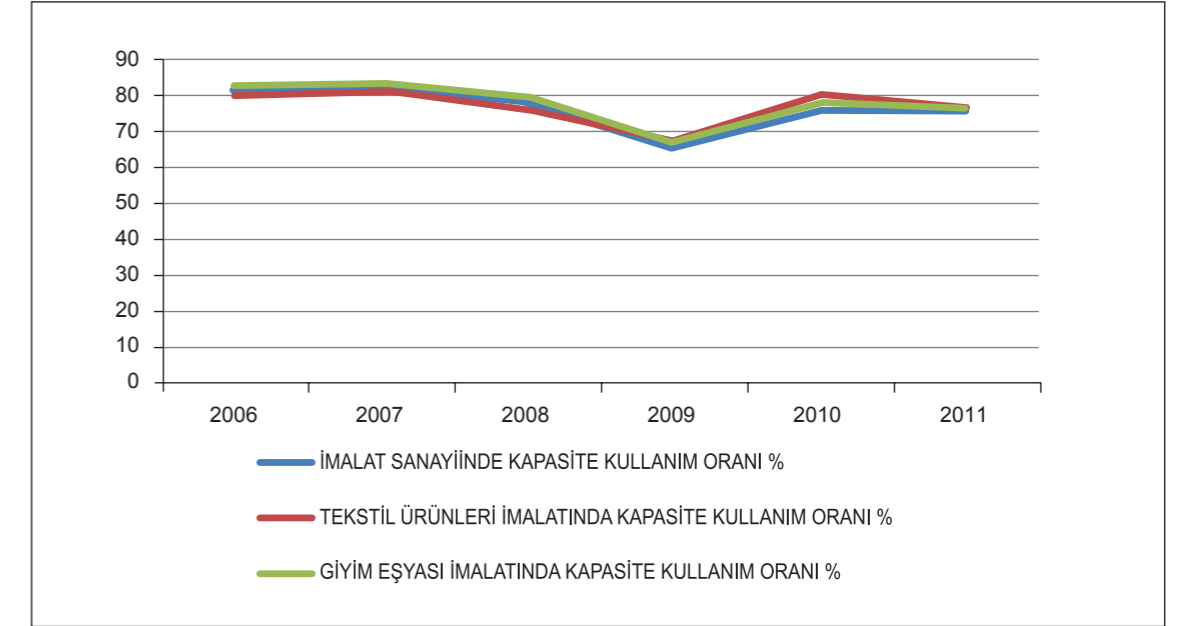
Kaynak: TCMB/İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı/MART 2012

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) açıklamış olduğu kapasite kullanım oranlarına göre 2010 yılında %78 olan giyim eşyası imalatında kapasite kullanım oranı, 2011 yılında %76,4'e düşerek, %2 oranında gerilemiştir.

Hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün hammadde ihtiyacını sağlayan tekstil sektörünün ise 2010 yılında %80,1 olan kapasite kullanım oranı, 2011 yılında %76,5'e düşerek %4,5 oranında azalmıştır.

Şekil 4 incelendiğinde 2006-2011 döneminde Türkiye İmalat Sanayi ve Tekstil Ürünleri İmalat Sanayinin kapasite kullanım oranlarının, Giyim Eşyası İmalat Sanayi kapasite kullanım oranları ile paralellik gösterdiği gözlemlenmektedir. Özellikle giyim eşyası sektörünün hammadde kaynağı olan tekstil ürünleri sektörünün eğilimi bu noktada önem arz etmektedir.

Şekil 4: Türkiye İmalat Sanayii, Tekstil Ürünleri İmalatı ve Giyim Eşyası İmalatında Yıllara Göre Kapasite Kullanım Oranları

Kaynak: TCMB

3 TR62 Çukurova Bölgesinde Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü

Hazır giyim ve konfeksiyon sektörü, bölge için hem uzun bir geçmişe sahiptir hem de her zaman için önem arz etmiştir. Bölgenin geçmişteki dinamizmi, sektörün hammadde olan pamuğun bölgede bulunurluğundan kaynaklanmaktadır. Hammaddeye olan yakınlık başlangıç olarak girişimciye avantaj sağlamıştır. Öyle ki Adana'da 1864 yılında kurulan ilk fabrika bir çırçır fabrikasıdır. Özellikle kurulmuş olan kumaş fabrikalarının kuruluşu ve başlangıcı buna dayanmıştır. Buna bağlı olarak da hazır giyim ve konfeksiyon sektörü gelişmiştir.

Bossa Mensucat Fabrikaları (Adana, 1951)

Ancak günümüzde bu durum önemini yitirmiş olup firmalar ucuz olması bakımından hammadde alımlarını (pamuk, kumaş vb.) Türkiye'den Diyarbakır, Dünya'dan Pakistan üzerinden yapmaya başlamışlardır. Dolayısıyla hammadde alımı bölge içinden bölge dışına kaymıştır.

Ayrıca Çin'in önceki yıl Dünya çapında büyük oranda pamuk alımına giderek dünya rezervlerini eritmesi, Pakistan'da meydana gelen doğal afetlerden kaynaklanan %10-%15'lik verim kaybı, kumaş fiyatlarında dönemsel olarak %80-%120 oranında artışlara sebep olmuştur. Dolayısıyla globalde meydana gelen bu tür sıkıntılar bölgede var olan hazır giyim ve konfeksiyon firmalarına yansımıştır. Bölgede ihracat yapan firmalar, kumaş fiyatlarındaki artışları müşteriye yansıtamadıkları için müşteri potansiyelini ellerinde tutmak adına zararına üretimler ve satışlar yapmışlardır.

Bölgedeki firmaların diğer sıkıntıları üzerinde durulacak olursa bunların en öne çıkanları; Eskiden düz, basit, tek renkli ve çok sayıda alınan siparişler, değişen trendler ve moda ile birlikte daha detaylı, farklı, çeşitli ve her modelden az sayıda olarak talep görmeye başlamış, talepler çok değişkenli hale gelmiştir. Bu durum üretim randımanını büyük oranda düşürmüştür.

Hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe sipariş veren pek çok yabancı firma, maliyetlere çok önem verdiklerinden birçok büyük adetli siparişi Uzak Doğu'ya kaydırmaktadırlar. Küresel rekabet (maliyet ve fiyatlar konusunda), dolayısıyla bunun bölgeye yansımaları, bölge üreticisinin rekabet gücünün yetersizliği üreticiyi zor durumda bırakmıştır. Öyle ki bazı hazır giyim ve konfeksiyon Türk firmaları bile Türkiye'den daha ucuza mal olduğu için siparişlerini Uzak Doğu'ya yaptırmaktadırlar. Öyle ki bazı Türk firmaları kaliteli ürünü daha ucuza mal edebilmek için kendi üretim tesislerini yurt dışında kurma yoluna gitmiştir. Örneğin bugün Mısır'da birçok markanın kendi üretim tesisi bulunmaktadır.

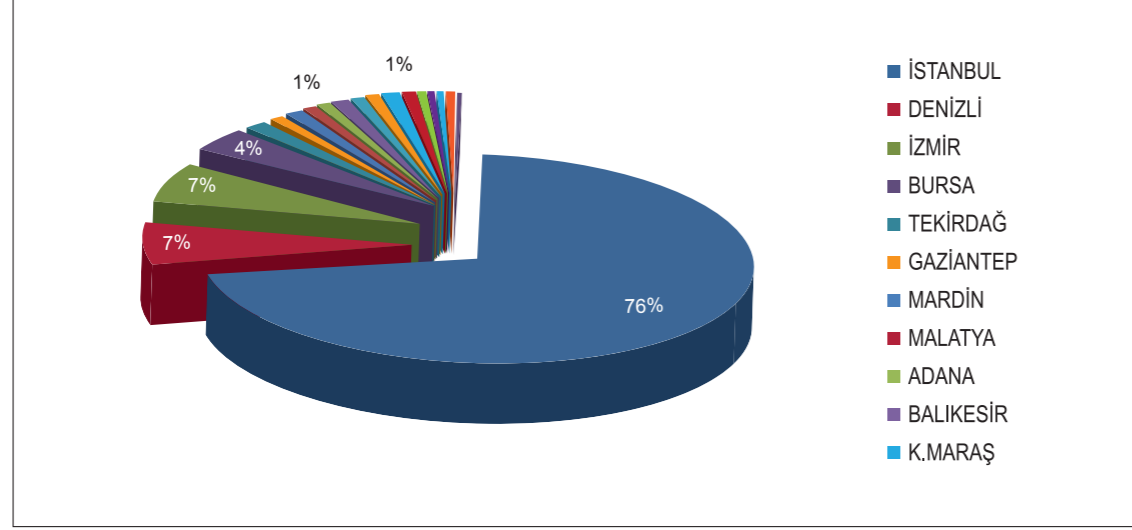
Türkiye geneli hazır giyim ve konfeksiyon sektörü ihracatı iller bazında incelendiğinde; ilk on sırada İstanbul, Denizli, İzmir, Bursa, Tekirdağ, Gaziantep, Mardin, Malatya, Adana ve Balıkesir'in yer aldığı, Mersin ilinin ise 18. Sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 9: Türkiye İller bazında Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı(1000\$)

İLLER	2010 OCAK-ARALIK DEĞER	PAY %	2011 OCAK-ARALIK DEĞER	2011 PAY %	2010/2011 DEĞİŞİM %
İSTANBUL	10.917.245	74,7	12.064.782	76	10,5
DENİZLİ	1.000.714	6,8	1.098.251	6,8	9,7
İZMİR	954.937	6,5	1.057.453	6,5	10,7
BURSA	604.600	4,1	711.433	4,4	17,7
TEKİRDAĞ	125.794	0,9	169.612	1,0	34,8
GAZİANTEP	75.140	0,5	101.515	0,6	35,1
MARDİN	89.010	0,6	85.598	0,5	-3,8
MALATYA	66.098	0,5	78.861	0,5	19,3
ADANA	49.589	0,3	78.790	0,5	58,9
BALIKESİR	66.844	0,5	75.270	0,5	12,6
K. MARAŞ	68.114	0,5	71.561	0,4	5,1
ANKARA	68.863	0,5	60.591	0,4	-12,0
AYDIN	51.065	0,3	58.448	0,4	14,5
ESKİŞEHİR	46.969	0,3	56.094	0,3	19,4
ADYAMAN	42.474	0,3	40.292	0,2	-5,1
HATAY	29.338	0,2	36.508	0,2	24,4
UŞAK	31.236	0,2	36.244	0,2	16,0
MERSİN	42.114	0,3	32.909	0,2	-21,9
HAKKÂRİ	46.609	0,3	25.726	0,2	-44,8
ANTALYA	21.284	0,1	18.578	0,1	-12,7
TOPLAM	14.622.591	100	15.958.516	0,1	10,7

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)

Şekil 5: 2011 Türkiye İller bazında Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)

Tablo 10: Düzey-2 Bölgeleri Giyim Eşyası İhracat ve İthalatı (\$)

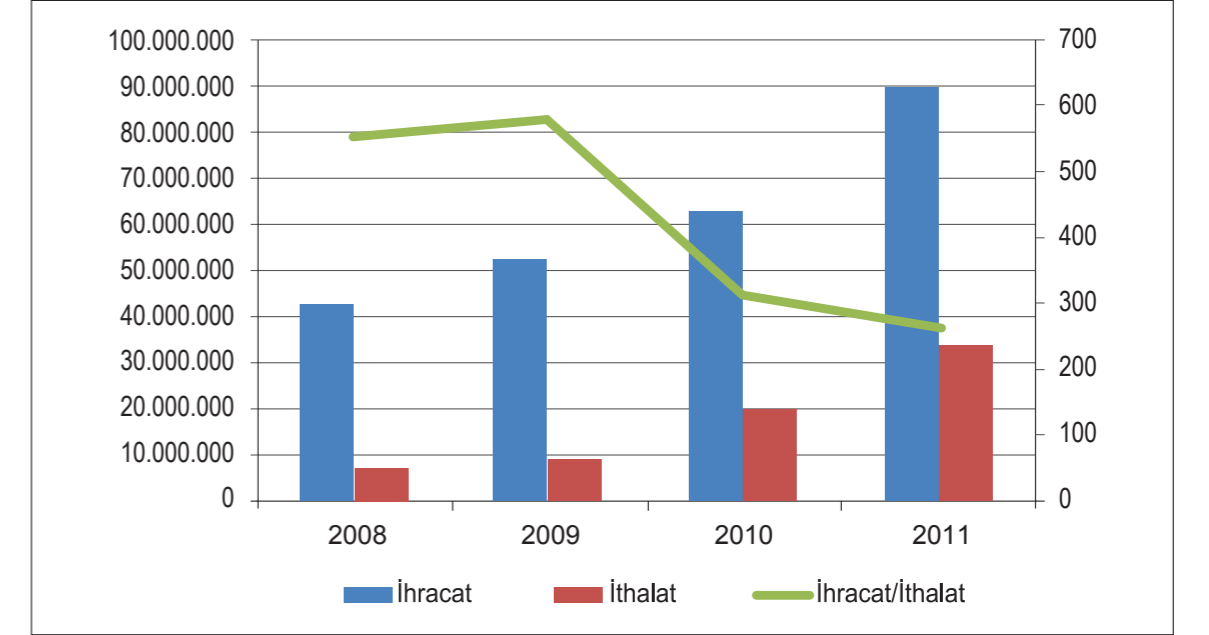
SIRA	BÖLGE KODU	BÖLGE ADI	İHRACAT	İTHALAT
1	TR10	İstanbul	8.951.173.874	2.376.766.594
2	TR31	İzmir	996.861.742	91.296.961
3	TR32	Aydın, Denizli, Muğla	397.517.479	8.511.630
4	TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	391.414.795	35.776.463
5	TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	95.836.755	2.057.290
6	TR62	Adana, Mersin	89.804.841	34.028.449
...
24	TR22	Balıkesir, Çanakkale	1.420.944	131.054
25	TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	725.352	178.224
26	TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	501.690	...

Kaynak: TÜİK, 2011

Türkiye genelinde düzey-2 bölgeleri arasında TÜİK verilerine göre giyim eşyası ihracatı incelendiğinde TR62 Çukurova Bölgesi'nin 6. Sırada yer aldığı görülmektedir. Türkiye düzey-2 bölgeleri arasında birinci sırada ise İstanbul yer almaktadır.

Ayrıca Şekil 8'de TR62 Çukurova Bölgesi'nin 2008-2011 döneminde, sektörde artan ihracat miktarına rağmen, ihracatın ithalatı karşılama oranının düşme eğiliminde olduğu görülmektedir.

Şekil 6: TR62 Çukurova Bölgesi Giyim Eşyası İhracat, İthalat ve İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (\$)

Kaynak: TÜİK

Tablo 10'da Adana ilinde hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe en fazla ihraç edilen ürünler bazında incelendiğinde 2011 yılında "bayan dış giyim" %44,8 ile ilk sırada yer aldığı ve 2010 yılından bu yana %96 oranında artış gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 11'de ise Mersin ilinde hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe en fazla ihraç edilen ürün grubunun % 69,5 ile "bayan dış giyim" olduğu görülmektedir. Ancak 2010-2011 döneminde %12 oranında bir düşüş dikkati çekmektedir.

Tablo 11: Adana Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü En Fazla İhraç Edilen Ürün Grupları (\$)

ÜRÜN GRUPLARI	2010 DEĞER	2011 DEĞER	2011 PAY %	2010/2011 DEĞİŞİM %
BAYAN DIŞ GIYİM	18.011.233,94	35.345.216,67	44,8	96
BAY DIŞ GIYİM	14.373.418,45	22.007.100,62	28	53
DİĞER HAZIR EŞYA (ÇADIR VB.)	14.458.640,15	18.342.590,32	23	27
PAMUKLU EV TEKSTİLİ	1.197.041,02	1.081.055,02	1,3	-9,6
SUNİ-SENTETİK EV TEKSTİLİ	1.109.583,44	910.890,24	1,15	-17
DİĞER EV TEKSTİLİ	233.724,29	299.974,68	0,4	28
BAY İÇ GIYİM	186.367,47	247.355,30	0,3	32
GIYİM AKSESUARLARI	210.448,14	227.203,19	0,28	8
PAMUKLU (SPOR VE YÜZME KİYAFETLERİ)	121.693,81	129.080,06	0,16	6
BAYAN İÇ GIYİM	119.995,08	93.623,75	0,11	-22
PAMUKLU YATAK KIYAFETLERİ	38.817,28	60.835,30	0,08	57
BEBE GIYİMİ VE EŞYASI	49.032,85	17.243,47	0,02	-64
SUNİ-SENTETİK YATAK KİYAFETLERİ	3.815,82	16.331,71	0,02	329
SUNİ VE SENTETİK SPOR VE YÜZME KİYAFETLERİ	3.950,04	6.427,56	0,008	62
DİĞER YATAK KIYAFETLERİ	13.130,87	3.327,04	0,004	-74
YÜNLÜ (EV TEKSTİLİ)	5.229,00	412,94	0,0005	-92
TOPLAM	50.136.297,89	78.788.715,87	100	57

Kaynak: Akdeniz İhracatçı Birlikleri Kayıtları (AKİB)

Tablo 12: Mersin Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü En Fazla İhraç Edilen Ürün Grupları (\$)

ÜRÜN GRUPLARI	2010 DEĞER	2011 DEĞER	2011 PAY %	2010/2011 DEĞİŞİM %
BAYAN DIŞ GIYİM	25.807.638,63	22.708.970,62	69,5	-12,0
PAMUKLU EV TEKSTİLİ	3.160.550,48	4.380.829,69	13,4	38,6
BAY DIŞ GIYİM	9.623.414,18	3.095.803,84	9,5	-67,8
GIYİM AKSESUARLARI	248.945,64	886.049,81	2,7	255,9
DİĞER HAZIR EŞYA (ÇADIR VB.)	562.717,84	708.915,30	2,2	26,0
DİĞER EV TEKSTİLİ	301.678,77	311.995,34	1,0	3,4
BEBE GIYİMİ VE EŞYASI	354.989,99	247.146,48	0,8	-30,4
SUNİ-SENTETİK EV TEKSTİLİ	397.406,36	102.779,27	0,3	-74,1
PAMUKLU (SPOR VE YÜZME KİYAFETLERİ)	93.773,80	57.821,70	0,2	-38,3
PAMUKLU YATAK KIYAFETLERİ	1.340.951,56	35.359,46	0,1	-97,4
BAY İÇ GIYİM	97.217,86	30.504,00	0,1	-68,6
YÜNLÜ YATAK KİYAFETLERİ	4.322,24	30.167,35	0,1	598,0
DİĞER YATAK KİYAFETLERİ	34.713,99	23.980,27	0,1	-30,9
BAYAN İÇ GIYİM	31.170,40	23.730,87	0,1	-23,9
SUNİ-SENTETİK YATAK KİYAFETLERİ	55.605,95	13.577,03	0,0	-75,6
SUNİ VE SENTETİK SPOR VE YÜZME KİYAFETLERİ	17.686,46	13.398,53	0,0	-24,2
DİĞER SPOR VE YÜZME KİYAFETLERİ	4.391,97	6.179,93	0,0	40,7
YÜNLÜ (EV TEKSTİLİ)	26.529,92	118,67	0,0	-99,6
TOPLAM	42.163.706,04	32.677.328,16	100	-22,5

Kaynak: Akdeniz İhracatçı Birlikleri Kayıtları (AKİB)

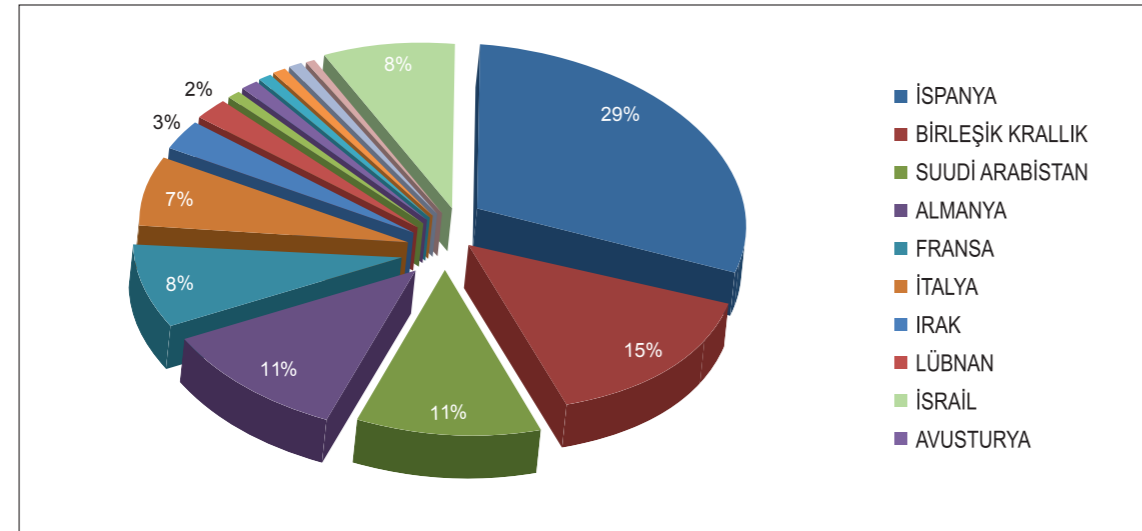
Akdeniz İhracatçı Birlikleri kayıtlarına göre Adana'da 2011 yılında, hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe en fazla ihracat yapılan ülke İspanya'dır. Buna göre tablo13'de 2010 yılından 2011 yılına kadar geçen bir yıllık sürede İspanya'ya yapılan ihracat miktarı %322,5 oranında artmıştır.

Mersin ilinde ise hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe en fazla ihracat yapılan ülke 2011 yılında Fransa olmuştur.

Tablo 13: Adana Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü En Fazla İhracat Yapılan Ülkeler (\$)

ÜLKE	2010 DEĞER	2011 DEĞER	2011 PAY %	2010/2011 DEĞİŞİM %
İSPANYA	5.472.056,00	23.121.242,65	29,3	322,5
BİRLEŞİK KRALLIK	9.889.072,48	11.827.239,97	15,0	19,6
SUUDİ ARABİSTAN	6.720.866,49	8.768.382,93	11,1	30,5
ALMANYA	7.554.373,12	8.461.280,61	10,7	12,0
FRANSA	5.004.173,88	6.607.855,97	8,4	32,0
İTALYA	3.626.932,57	5.600.927,28	7,1	54,4
IRAK	2.740.378,30	2.549.381,22	3,2	-7,0
LÜBNAN	884.486,96	1.123.103,25	1,4	27,0
İSRAİL	101.011,43	1.065.535,54	1,4	954,9
AVUSTURYA	571.097,47	867.464,22	1,1	51,9
RUSYA FEDERASYONU	770.639,79	855.514,50	1,1	11,0
AZERBAJCAN-NAHÇIVAN	921.335,88	717.131,95	0,9	-22,2
İSVİÇRE	437.845,04	695.057,52	0,9	58,7
HOLLANDA	931.184,39	583.616,49	0,7	-37,3
DİĞER	4.510.844,09	5.944.981,77	7,5	31
TOPLAM	50.136.297,89	78.788.715,87	100	57,14

Kaynak: Akdeniz İhracatçı Birlikleri Kayıtları (AKİB)

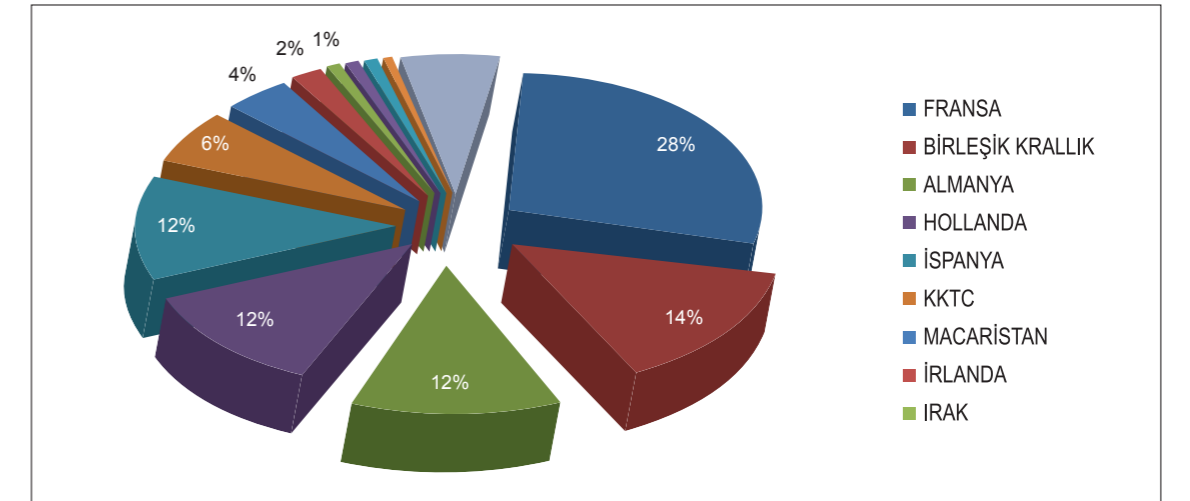
Şekil 7: Adana 2011 Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü En Fazla İhracat Yapılan Ülkeler

Kaynak: Akdeniz İhracatçı Birlikleri Kayıtları (AKİB)

Tablo 14: Mersin Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü En Fazla İhracat Yapılan Ülkeler (\$)

ÜLKE	2010 DEĞER	2011 DEĞER	2011 PAY %	2010/2011 DEĞİŞİM %
FRANSA	7.310.647,23	8.899.459,89	27,2	21,7
BİRLEŞİK KRALLIK	2.249.552,15	4.407.834,78	13,5	95,9
ALMANYA	6.005.710,50	3.810.232,13	11,7	-36,6
HOLLANDA	4.241.544,79	3.753.495,35	11,5	-11,5
İSPANYA	19.060,80	3.672.661,55	11,2	19.168,1
KKTC	2.541.994,70	2.009.655,81	6,2	-20,9
MACARİSTAN	***	1.116.718,97	3,4	***
İRLANDA	801.237,73	929.116,26	2,8	16,0
IRAK	859.203,97	554.981,20	1,7	-35,4
AVUSTURYA	122.332,69	316.506,19	1,0	158,7
DANİMARKA	188.986,62	302.242,43	0,9	59,9
İTALYA	18.261,40	228.781,42	0,7	1.152,8
DİĞER	17.767.815,35	1.187.107,21	3,6	***
TOPLAM	42.163.706,04	32.677.328,16	100	-22,5

Kaynak: Akdeniz İhracatçı Birlikleri Kayıtları (AKİB)

Şekil 8: Mersin 2011 Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü En Fazla İhracat Yapılan Ülkeler

Kaynak: Akdeniz İhracatçı Birlikleri Kayıtları (AKİB)

Tablo 13’de hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe 2011 yılında Adana’dan en fazla İspanya’ya ihracat yapıldığı ve son 1 yıllık süreçte İspanya’ya ihracatın %322,5 oranında artış gösterdiği dikkat çekmektedir. Yine tablo 14’de sektörde, Mersin’den 2011 yılında en fazla ihracat yapılan ülke yaklaşık 9 milyon dolar ile Fransa olmuştur. Ancak son bir yıllık süreçte %19.168 ile İspanya’ya yapılan ihracat miktarında ciddi bir yükseliş dikkat çekmektedir. (Hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe, İspanya’ya en çok ihraç edilen ürün grubu kadın dış giyimdir. Kaynak : AKİB) Bu artışın sebebi ilk olarak 2011 yılında İspanyol bir ithalatçı firmanın, Türk firmayla anlaşma gerçekleştirilmesi şeklinde; ikinci olarak ise İspanyol firma ya da firmaların siparişlerini Türkiye’ye yönlendirerek Türkiye’yi seçmesi şeklinde yorumlanabilir.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği’nin belirlemiş olduğu sınıflamaya göre, Adana Ticaret Odası, Adana Sanayi Odası ve Mersin Sanayi ve Ticaret Odası’ndan edinilen verilere göre “Giyim Eşyası İmalatı” alanında , Adana ve Mersin illerinde faaliyet gösteren firma sayısı , Adana’dan 237 ve Mersin’den 96 olmak üzere toplam 333’tür. Adana’da “Kabanlar, takım elbiseler, döpiyesler, ceketler, pantolonlar, etekler vb. ürünlerin parçalarının imalatında” faaliyet gösteren firma sayısının birinci sırada yer aldığı, Mersin’de ise “Erkek, kadın ve çocuklar (okul önlükleri dahil) için dokunmuş, örme ve kroşe vb. kumaştan, dantelden yapılmış diğer iş giyim eşyası imalatının” ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 15: Adana ve Mersin İlleri Faaliyete Göre Firma Sayıları

Sıra	ADANA		MERSİN	
	Firma Sayısı	Sektörler	Firma Sayısı	Sektörler
1	135	Kabanlar, takım elbiseler, döpiyesler, ceketler, pantolonlar, etekler vb. ürünlerin parçalarının imalatı	30	Erkek, kadın ve çocuklar (okul önlükleri dahil) için dokunmuş, örme ve kroşe vb. kumaştan, dantelden yapılmış diğer iş giyim eşyası imalatı
2	24	İç giyim eşyası imalatı	28	Kabanlar, takım elbiseler, döpiyesler, ceketler, pantolonlar, etekler vb. ürünlerin parçalarının imalatı
3	16	Erkek, kadın ve çocuklar (okul önlükleri dahil) için dokunmuş, örme ve kroşe vb. kumaştan, dantelden yapılmış diğer iş giyim eşyası imalatı	14	BYS Diğer giyim eşyalarının ve aksesuarlarının imalatı
4	12	Dış giyim eşyası imalatı (kaban, palto, ceket, pantolon, takım elbise, döpiyes, anorak, yağmurluk, gece kıyafetleri vb.) (iş giysileri ve terzilerin faaliyetleri hariç)	11	Diğer dış giyim eşyaları imalatı
5	10	Spor ve antrenman giysileri, kayak kıyafetleri, yüzme kıyafetleri vb. imalatı (mayo, bikini dahil) (dokuma, örgü veya tığ işi kumaştan)	5	İş Giysisi İmalatı
6	8	İş giysisi imalatı	5	Dış giyim eşyası imalatı (kaban, palto, ceket, pantolon, takım elbise, döpiyes, anorak, yağmurluk, gece kıyafetleri vb.) (iş giysileri ve terzilerin faaliyetleri hariç)
7	6	Deri giyim eşyası imalatı	1	Bebek giysileri, sporcu antrenman giysileri, kayak kıyafetleri, yüzme kıyafetleri vb. imalatı
8	4	Terzilerin faaliyetleri (Giyim eşyası Tamirleri hariç)	1	Bebek giyim eşyası ve aksesuarları imalatı (dokuma, örgü veya tığ işi kumaştan) (tabansız panduf dahil)
9	4	Siparişe göre ölçü alınarak dış giyim eşyası imalatı (terzilerin faaliyetleri) (giyim eşyası tamiri ile gömlek imalatı hariç)	1	Giyim eşyası imalatı (keçeden veya diğer dokusuz kumaştan ya da emdirilmiş veya kaplanmış tekstil kumaştan olanlar)
10	4	Giyim eşyası imalatı (keçeden veya diğer dokusuz kumaştan ya da emdirilmiş veya kaplanmış tekstil kumaştan olanlar)		
11	3	Örme (trikotaj) ve tığ işi (kroşe) çorap imalatı		
12	3	Örme (trikotaj) ve tığ işi (kroşe) diğer giyim eşyası imalatı		
13	3	Gömlek, tişört, bluz, vb. ceket altına giyilebilen giyim eşyası imalatı (dokuma, örgü veya tığ işi kumaştan)		
14	2	Endüstriyel iş giysisi ve iş elbisesi imalatı (iş önlükleri, iş elbiseleri, iş tulumları vb.) (dikşisiz plastik olanlar hariç)		
15	2	Diğer giyim aksesuarları imalatı		
16	1	Gelinlik imalatı		

Kaynak: ATO, ADASO, MTSO (2012 Mart)

4 Tekstil ve Hazır Giyim Sektöründe İstihdam

Tekstil ve konfeksiyon sektörü, dünyada gerek üretim sürecinde yaratılan katma değer ve gerekse ihracat gelirleri içindeki yüksek payı nedeniyle ekonomik kalkınma sürecinde önemli roller üstlenmiştir. Dolayısıyla tekstil ve konfeksiyon sektörü ülkelerin kolayca vazgeçemediği bir sektördür.

Tekstil ve konfeksiyon sektörü, ülkelerin daha ileri sanayilere geçiş için yarattığı sermaye birikimi ve yetişmiş iş gücü sebebiyle ellerindeki en önemli basamak taşlarından birisi konumundadır.

Ekonomik kalkınmanın ileri aşamalarına geçmiş gelişmiş ülkelerde tekstil ve konfeksiyon sektörünün imalat sanayi üretimi içindeki payı sürekli azalırken, gelişmekte olan ülkelerde ise imalat sanayi üretimi içinde sektörün payı artmıştır.

Tekstil ve konfeksiyon sektörü, ülkemiz gibi yoğun genç nüfusa sahip ülkelerde ise önemli bir istihdam kaynağı olma özelliğine sahiptir.

Tablo 16 ve 17'de Türkiye düzey-2 bölgelerinin, tekstil ürünleri ve giyim eşyası imalatında çalışan sayısı oranları bakımından ilk 10 bölge sıralaması görülmektedir.

Tablo 16: TR62 Çukurova Bölgesi'nin Tekstil Ürünleri İmalatında Çalışan Sayısı Oranına Göre Düzey-2 Bölgeleri İçindeki Yeri

SIRA	BÖLGE KODU	BÖLGE ADI	ÇALIŞAN SAYISI %
1	TR10	İstanbul	28,2
2	TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	16,5
3	TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	12,0
4	TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	9,8
5	TR32	Aydın, Denizli, Muğla	7,2
6	TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	5,9
7	TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	2,9
8	TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	2,8
9	TR62	Adana, Mersin	2,6
10	TR31	İzmir	2,0

Kaynak: TÜİK, 2008

Tablo 17: TR62 Çukurova Bölgesi'nin Giyim Eşyası İmalatında Çalışan Sayısı Oranına Göre Düzey-2 Bölgeleri İçindeki Yeri

SIRA	BÖLGE KODU	BÖLGE ADI	ÇALIŞAN SAYISI %
1	TR10	İstanbul	56,1
2	TR31	İzmir	8,1
3	TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	6,2
4	TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	5,3
5	TR32	Aydın, Denizli, Muğla	4,9
6	TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	3,0
7	TR51	Ankara	2,0
8	TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	1,8
9	TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	1,4
10	TR62	Adana, Mersin	1,2

Kaynak: TÜİK, 2008

Buna göre tekstil ürünleri imalatı ve giyim eşyası imalatında Türkiye'de ilk sırada İstanbul yer almaktadır. TR62 Çukurova Bölgesi'nin ise tekstil ürünleri imalatında 9, giyim eşyası imalatında 10. sırada yer aldığı görülmektedir.

Daha önce de belirtildiği üzere tekstil ve hazır giyim sektörlerinden özellikle hazır giyim ve konfeksiyon sektörü emek yoğun bir sektör olduğu için bölgede iş olanaklarının artırılması bakımından önem teşkil etmektedir.

5 Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü Genel Değerlendirme

Dünya nüfusu ve gelişmekte olan ülkelerde hazır giyim ve konfeksiyon tüketimi devamlı artmakta, tüketicinin hazır giyim ürünlerinden beklentisi giderek değişmekte ve çeşitlenmektedir.

Ayrıca konfeksiyon ve hazır giyim mamulleri günümüzün teknolojik gelişmeleri ve araştırma-geliştirme faaliyetleri sayesinde çok farklı sektörlerde kullanım alanı bulmaktadırlar. Bu nedenle hazır giyim ve konfeksiyon ürünlerinden işlevsellik, fonksiyonellik, çeşitlilik, kullanıcı ve çevre dostu olmak gibi özellikler beklenmektedir. Bu özellikleri de “estetik ve dekoratif özelliklerinden daha çok fonksiyonel özellikleri ve teknik performansları için üretilen tekstil malzemeleri ve ürünleri” olarak tanımlanan teknik tekstiller karşılayabilmektedir.

Giyinme gibi temel bir ihtiyaç var oldukça hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün dünyada, dolayısıyla ülkemiz ve bölgemiz ekonomisinde yerini ve önemini koruması kaçınılmazdır.

Genel olarak bölgede hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün içinde yer alan firmalardan yola çıkarak sektörde yetiştirilmesi zaman alan nitelikli ve eğitilmiş ara eleman iş gücü eksikliğinin giderilmesi gerekmektedir. Bunun için çeşitli kademelerde çalışan elemanlara kurs, seminer, konferans şeklinde eğitim hizmetleri veren projeler yapılmalıdır.

Yine üreticinin sektördeki rekabet gücünün artırılması bakımından makine ve teçhizatlarının güçlendirilmesine katkıda bulunulmalıdır. Bu kapsamda ekipman ve makine tedariki sağlamada gerekli yatırımların yapılması sağlanmalı gerekirse girişimcilerin bu yöndeki projelerine destek sağlanmalıdır. Bu sayede kısa sürede daha fazla sayıda, daha fazla ürünün üretilerek bölgedeki üreticilerin rekabet gücü artırılabilir.

Sektörde markalaşma, tasarım ve marka yaratmaya yönelik diğer çalışmalar desteklenmelidir. Bunun için bölgede var olan sektör firmalarını harekete geçirerek mevcut olan potansiyeli değerlendirerek, kaliteli ürünler ve tasarımları ön plana çıkararak üretimden doğan katma değer artırılması yoluna gidilmelidir. Bu çerçevede kalitenin geliştirilmesi, yeni ürünlerin üretilmesi (ürün çeşitliliğinin artırılması) gibi konularda vizyon sağlayacak eğitim ve kurs programları düzenlenebilir.

6 Ekler

6.1 Yoğunlaşma Endeksi

Yoğunlaşma endeksi (YE) bir sektörün bir yerleşmedeki görece yoğunlaşmasını gösteren bir ölçüttür (Nagle, 2000). Formülü;

$$YE = \frac{\frac{e_i^t}{e_T^t}}{\frac{E_i^t}{E_T^t}}$$

e_i^t : Yerleşkede i sektöründe çalışan işgücü/i sektöründeki firma sayısı/istihdam/i sektörünün ihracatı, vb.

e_T^t : Yerleşkede çalışan toplam işgücü/ firma sayısı/istihdam/ihracat, vb.

E_i^t : Ülkede i sektöründe çalışan işgücü/i sektöründeki firma sayısı/istihdam/i sektörünün ihracatı, vb.

E_T^t : Ülkede çalışan toplam işgücü/ firma sayısı/istihdam/ihracat vb.

t : Zaman

YE, teorik olarak sıfır ile sonsuz arasında değerler alır. Ancak bir sektörün bir bölgede öne çıkıp çıkmadığında karar verebilmek için o sektörün YE' sinin 1'den küçük ya da büyük olmasına dikkat edilir. Eğer 1'den büyükse yerleşkenin o sektörde ülkenin olduğundan daha uzmanlaşmış bir yerleşke olduğu, diğer bir deyişle sektörün temel bir sektör olduğu, 1'den küçükse yerleşkenin o sektörde ülkenin olduğundan daha az uzmanlaşmış ya da uzmanlaşmamış olduğu, yani sektörün yerel bir sektör olduğu tespit edilir (Çubukçu, 2008, Nolan ve Kumar, 2006).

6.2 Dış Ticaret Rekabet edebilirlik Göstergesi (DTRG)

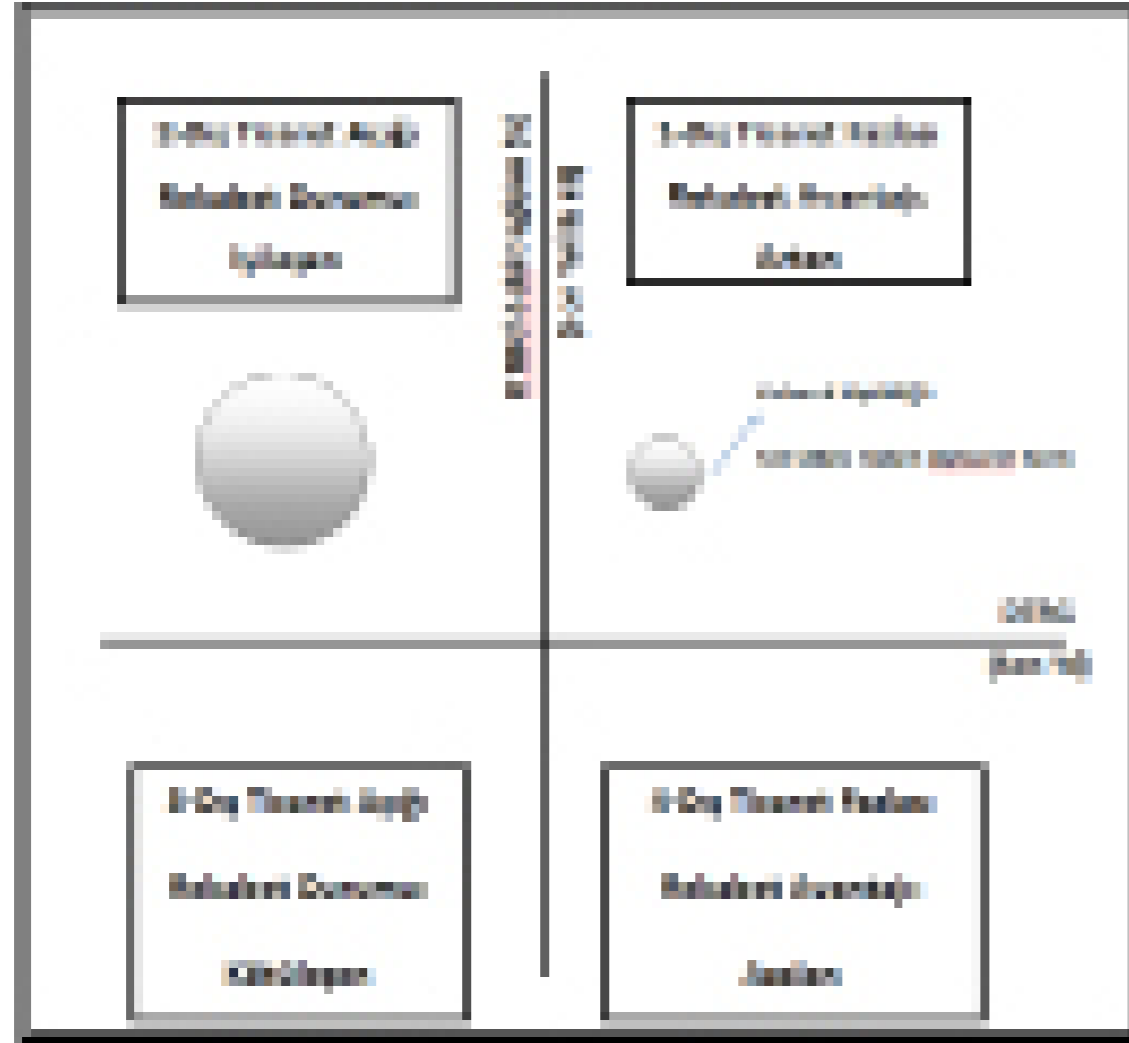
Dış ticaret rekabet edebilirlik göstergesi (DTRG) bir sektörün ya da ülkenin/bölgenin dış ticaretteki rekabet durumunu gösterir. Formülü aşağıdaki gibi hesaplanır:

$$\text{DTRG} = (\text{ihracat-ithalat})/(\text{ihracat+ithalat})$$

Elde edilen bu değer (DTRG) farklı zaman dilimleri için hesaplandığında aşağıda anahtar oluşturulmuş olan grafik elde edilir.

1. Bölge : Dış Ticaret Fazlası veren ve zaman içerisinde dış ticaret fazlasını artıran
2. Bölge : Dış Ticaret Açığı veren ve zaman içerisinde dış ticaret açığını azaltan
3. Bölge : Dış Ticaret Açığı veren ve zaman içerisinde dış ticaret açığını artıran
4. Bölge : Dış Ticaret Fazlası veren ve zaman içerisinde dış ticaret fazlasını azaltan

Dış Ticaret Rekabet Edebilirlik grafiği anahtar gösterimi

7 KAYNAKÇA

- 1- AKİB 2011 Yılı Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü İhracat Değerlendirmesi
- 2- Tekstil ve Hazır Giyim Sektörünün Uluslararası Rekabet Düzeyinin Analizi (2008)
- 3- Akdeniz İhracatçı Birlikleri ile görüşme.
- 4- Mersin Sanayi ve Ticaret Odası
- 5- Bloomberght/Küresel Piyasalar
- 6- Türkiye İhracatçılar Meclisi
- 7- DenimTekstil ile görüşme.
- 8- Adana Sanayi Odası
- 9- Adana Ticaret Odası
- 10- Türkiye İstatistik Kurumu
- 11- İTKİB
- 12- TCMB

Çınarlı Mah. Atatürk Cd. Sabancı İş Merkezi No:1/7 Seyhan 01103 / Adana / TÜRKİYE

T +90 322 3630040 F +90 322 3630041 • info@cka.org.tr / www.cka.org.tr

Çukurova Kalkınma Ajansı

Çukurova Kalkınma Ajansı

Çukurova Kalkınma Ajansı

Çınarlı Mah. Atatürk Cd. Sabancı İş Merkezi No:1/7 Seyhan 01103 / Adana / TÜRKİYE

T +90 322 3630040 F +90 322 3630041 • info@cka.org.tr / www.cka.org.tr